FORM FOUR CLUSTER KCSE MODEL 4
KISWAHILI PAPER 2 QUESTIONS

1. UFAHAMU (Alama 15)

Soma Makala yafuatayo kisha ujibu maswali yanayofuatia

1. Licha ya kuwa na historia ya kiasi, maisha ya binadamu ni kioja kikubwa.

Hebu jiulize jinsi uhai wako mwenyewe ulivyoanza sembuse unavyoweza

kupumua na kuishi siku nenda siku rudi. Dini zimefahamisha kuwa sisi binadamu

tumeumbwa na Mwenyezi Mungu Muumba. Hata hivyo Muumba hutumia mume na

mke kutuanzishia maisha yetu humu duniani. Uhai wa hapa duniani huanzia katika tumbo la

mwanamke muda mfupi tu baada ya mume na mke kushirikiana katikau tendo la kujamiana.

Katika ngono hii yenye ufanisi, mbegu moja ya manii kutoka kwa mwanamume hudunga na

kujiingiza katika yai la mwanamke huku ikilirutubisha. Tangu hapo, mtu huwa na mama akawa mja

mzito. Hatua ya kwanza ya yai!

Wanasayansi wametuthIbitishia kuwa mbegu katika shahawa kutoka kwa mwanamume

na kromosomu ishirini na tatu nalo yai la mwanamke lina idadi iyo hiyo ya kromosomu.

Basi katika hatua ya kwanza ya uhai wake, binadamu ana kromosomu arubaini na sita.

Kromosomu hizo zote ndizo humfanya mtu kuwa mkamilifu na kukadiria mambo mbalimbali

adhimu.

Kwa mfano. Hukadiria kama kiumbe kitakuwa cha kike au cha kiume, mtu mweupe au mtu

mweusi,

mwerevu au wa akili chache, mwenye nywele za singa au kipilipili, atakuwa na damu ya namna

gani,

michoro ya vidole vyake itakuwa vipi na hata utu wake utakuwa wa namna gani katika siku za

usoni.

Elimu yote anayopata mtu kutoka kwa jamii na mazingira huweza tu kujenga juu ya

yaliyokwisha kuanzilishwa na kromosomu katika yai lililorutubishwa tumboni. Haihalisi kabisa

kufikiria kwamba katika hatua za mwanzo tumboni mwa mama, kiumbe huwa katika hali ya ukupe.

La hasha! Yeye hujitegemea kwa vyovyote na upekee wake.Hatangamani na mama yake.

Roho yake humdunda mwenyewe na damu yake ambayo huenda ikawa tofauti kabisa

na mama yake, humtembeau na kumpiga mishipani mwake. Isitoshe, yeye si mojawapo

katika viungo vya mwili wa mama yake vinavyodhibiti katika himaya yake ndogo.

Amini usiamini, hapana binadamu hata mmoja ambaye amewahi kuwa sawa

kimaumbile na mwingine na wale watakuwepo. Hata watoto pacha kutoka yai

moja la mama hawawi sawa; lazima wahitilafiane. Si nadra kusikia mtu amepata ajali

akahitaji msaada wa damu na pakosekane kabisa mtu hata mmoja kutoka jamaa yake wa kumwauni.

Basi ukistaajabu ya Musa utaona ya Firauni

MASWALI

a) Kwa nini mwandishi anadai kuwa maisha ya binadamu ni kioja kikubwa? (alama 2)

……………………………………………………………………………………..

……………………………………………………………………………………..

b) Kwa mujibu wa taarifa hii,ni nini maana ya "ngono yenye ufanisi?" (alama 2)

……………………………………………………………………………………..

……………………………………………………………………………………..

c) Uchunguzi wa sayansi umekita mizizi imani gani ya kidini? (alama 2)

……………………………………………………………………………………..

……………………………………………………………………………………..

d) Kwa mujibu wa makala haya, thibitisha kuwa kiumbe kilicho tumboni mwa mamake hakiko

katika "hali ya ukupe." (alama 4)

……………………………………………………………………………………..

……………………………………………………………………………………..

……………………………………………………………………………………..

……………………………………………………………………………………..

e) Toa sababu ya elimu ya kutoka kwa jamii na mazingira kuelekea kuwa bure ghali. (alama 1)

……………………………………………………………………………………..

……………………………………………………………………………………..

f) …"hapana binadamu hata mmoja ambaye amewahi kuwa sawa na mwingine…"

kulingana na makala haya eleza sababu za hali hii. (alama 2)

……………………………………………………………………………………..

……………………………………………………………………………………..

……………………………………………………………………………………..

…………………………………………………………………………………………..

g) Eleza maana ya maneno yafuatayo kama yalivyotumika katika kifungu. (alama 2)

i) Himaya

…………………………………………………………………………………………..

…………………………………………………………………………………………..

ii) kumwauni

…………………………………………………………………………………………..

…………………………………………………………………………………………..

2. MUHTASARI: (Alama 15)

2. Biashara ya kimataifa ni muhimu sana katika ukuaji wa nchi yoyote ile.

Nchi mbalimbali zimekuwa zikitegemeana kwa namna moja au nyingine.

Kwa mfano, nchi ya Kenya imekuwa ikiuza maua na mboga katika nchi za ng'ambo na kupata

fedha za kigeni ambazo hutumiwa humu nchini kuendeleza miradi mbalimbali ya maendeleo.

Biasha ya kimataifa huziwezesha nchi ambazo hasizalishi bidhaa hizo kutoka nch

i nyingine inayohusiana nayo kibiashara. Mathalan, Kenya ni nchi ambayo imekuwa

ikitegemea kilimo lakini haijaendelea katika sekta ya viwanda. Kenys huagiza bidhaa

kama vile vipuri vya magari na hata magari yenyewe kutoka nchi kama vile Japani.

Nayo Kenya huuza mazao ya shambani kama vile pareto, chai na kahawa ng'ambo.

Kupitia kwa biashara ya kimataifa, nchi hupata masoko kwa bidhaa zake,

kwa vile biashara ya kimataifa huziwezesha nchi husika kuzalisha kiasi kikubwa cha

bidhaa kuliko mahitaji yake ya nyumbani. Nchi basi hulazimika kutafuta masoko nje ya

mipaka yake. Kwa njia hii uchumi wa nchi huendelea kuimarika.

Aidha biashara ya kimataifa huwezesha nchi kupata huduma za kitaalauma ambazo

hazipatikani katika nchi husika. Kuna nyanja za kiuchumi huhitaji wataalamu mahsusi.

Kwa mfano, katika sekta ya matibabu nchini humu tumepata kwamba kuna baadhi ya

wagonjwa huagiziwa madaktari kutoka ng'ambo na hata kupelekwa ng'ambo kwa uchunguzi na

matibabu zaidi.

Biashara ya kimataifa hukuza ushirikiano wa kimataifa. Nyakati za majanga ya kimaumbile na hata

mengine

yanayosababishwa na kutowajibika kwa binadamu, nchi hupata usaidizi kutoka nchi za ng'ambo.

Kwa mfano wakati wa mkasa wa bomu wa 1998, Kenya ilipata msaada wa kukabiliana na janga hili

kutoka

Israel, Marekani na hata Ujerumani ambako baadhi ya waathiriwa wa mkasa huo walipelekwa kwa

matibabu zaidi.

Ushirikiano huu wa kimataifa huwezesha wananchi fulani kwenda kusomea na hata kufanya kazi

katika nchi nyingine.

Katika miaka ya hivi karibuni Wakenya wamekuwa wakienda kusomea vyuo vikuu vya ng'ambo.

Wengine wamediriki kupata kazi katika mashirika ya kimaitafa katika nchi mbalimbali

kama vile Afrika Kusini, Rwanda,Msumbiji na kadhalika.

Biashara ya kimataifa huleta ushirikiano wa kisasa na uelewano zaidi kati ya madola mbalimbali.

Mathalan muungano wa nchi za Afrika Mashariki- Kenya, Uganda na Tanzania hauchangii tu kuleta

maufaa ya kiuchumi bali huleta ushirikiano zaidi wa kisiasa.

Ingawa biashara ya kimataifa ina wateja, biashara hii huandamana na hasara mbalimbali.

Biashara hii imesababisha kuwepo kwa masoko huru ambayo yameleta ushidani mkubwa

kwa wafanyibiashara wadogoi humu nchini. Baada ya wafanyibiashara wamelazimika kufunga

biashara zao baada ya kufilisika. Ushuru mkubwa unaotozwa baadhi ya bidhaa zinazoingia nchini

huwafanya wananchi kutofaidika kwa bidhaa na huduma kutoka nje.

Aidha, kuna ucheleweshaji wa bidhaa zilizoagizwa. Bidhaa hizi mara nyingi huchukuwa

muda kabla ya kutoka nchini , kwa hivyo wafanyishiara wa kimataifa huchukuwa fursa hii

kulangua dawa mbalimbali za kulevya ambazo huwaathiri vijana wanchi husika.

Wengine huhusika katika vitendo vya kigaidi. Kama vile uchomaji wa majengo mbalimbali kwa

bomu na mauaji ya wananchi wasio na hatia.

Ni ukweli kuwa biashara ya kimataifa ina hasara zake. Hata hivyo biashara hiyo ni mhimili

mkubwa wa uchumi wa mataifa machanga.

Maswali

a) Fupisha aya tano za mwanzo kwa maneno 80 (alama 9,1 ya utiririko)

Matayarisho

..

..

....

....

....

....

....

....

Jibu

....

....

....

....

....

....

....

....

b) Fupisha aya tatu za mwisho kwa maneno 60. (alama 6,1 ya utiririko)

Matayarisho

....

....

....

....

....

....

....

....

Jibu

....

....

3. MATUMIZI YA LUGHA (Alama 40)

3. Eleza tofauti kati ya sauti zifuatazo: (alama 2)

a) /a/ na /t/

………………………………………………………………………………..

………………………………………………………………………………...

b) Tambua viwakilishi katika sentensi hizi: (alama 2)

i) Cha kuvunda hakina ubani.

…………………………………………………………………………………..

ii) Kwake hakuingiliki

…………………………………………………………………………………..

c) Onyesha matumizi mawili ya koloni. (alama 2)

…………………………………………………………………………………..

…………………………………………………………………………………..

d) Bainisha silabi mbili funge katika neno lifuatalo: Takriban. (alama 1)

…………………………………………………………………………………..

e) Tunga sentensi moja ukitumia kihisishi cha masikitiko. (alama 1)

…………………………………………………………………………………..

f) Andika maana tatu ya sentensi hii. (alama 3)

Mwaliko huo ulitushtua.

…………………………………………………………………………………..

…………………………………………………………………………………..

……………………………………………………………………………………

g) Andika vitenzi hivi katika hali ya kuendesha. (alama 2)

i) Nawa…………………………………………………………………………

ii) Takata…………………………………………………………………………..

h) Tunga sentensi MOJA kwa kutumia vitate vifuatavyo ili kubainisha

maana:- (alama 2)

Kuna/guna.

……………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………

i) Andika kwa ukubwa wingi (alama 2)

Mwizi aliiba nguo na kiti.

……………………………………………………………………………………

j) Yakinisha sentensi hii katikai nafsi ya pili umoja. (alama 2)

Tusipoelewana na wazazi hatutaelimishwa.

……………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………

k) Andika visawe vya maneno yafuatayo: (alama 2)

i) barabara

……………………………………………………………………………………

ii) Kiuno

……………………………………………………………………………………

l) Unda nomino kutokana na vitenzi hivi: (alama 2)

i) Zua………………………………………………………………..

ii) Sakini……………………………………………………………….

m) Andika sentensi ifuatayo kwa kufuata maagizo uliyopewa: (alama 2)

Mama alishangilia arusi ya mwana

Anza: Mwana…

……………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………

n) Onyesha viambishi kitenzi hiki: (alama 1)

Sajilika

……………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………

o) Changanua sentensi hii kwa mchoro wa jedwali. (alama 4)

Mwalimu alimpiga mtoto ambaye alikuwa mgonjwa.

……………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………

p) Geuza sentensi ifuatayo kwa msemo halisi. (alama 3)

Kasisi alitaka kujua kama waumini wangeenda kuhudhuria misa siku hiyo.

……………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………

q) Onyesha matumizi ya 'na' katika sentensi hii (alama 3)

Mwongongi na Ayuma wanapendana

……………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………

r) Kamilisha tashbiha hii. (alama 1)

Adimika kama

…………………………………………………………………..

s) Neno 'taa' linaamisha chombo cha kutoa mwangaza. Eleza maana nyingine mbili ya neno 'taa'

(alama 2)

………………………………………………………………………………….

………………………………………………………………………………….

t) Tumia kirejeshi "O" kuandika sentensi ifuatayo upya (alama 1)

Simiti ambayo alijengea alifaa

………………………………………………………………………………….

………………………………………………………………………………….

4. ISIMUJAMII (Alama 10)

4. a) i) Lafudhi ni nini? (alama 1)

………………………………………………………………………………….

………………………………………………………………………………….

ii) Eleza sababu mbili za utokeaji wa lafudhi. (alama 2)

………………………………………………………………………………….

………………………………………………………………………………….

b) Huku ukitoa mifano, eleza sifa saba za sajili ya maabadani. (alama 7)

………

……………………………………………………………………………………………… …………………….

……………………………………………………………………………………………….……………………..

……………………………………………………………………………………………… …………………….

……………………………………………………………………………………………… …………………….

………